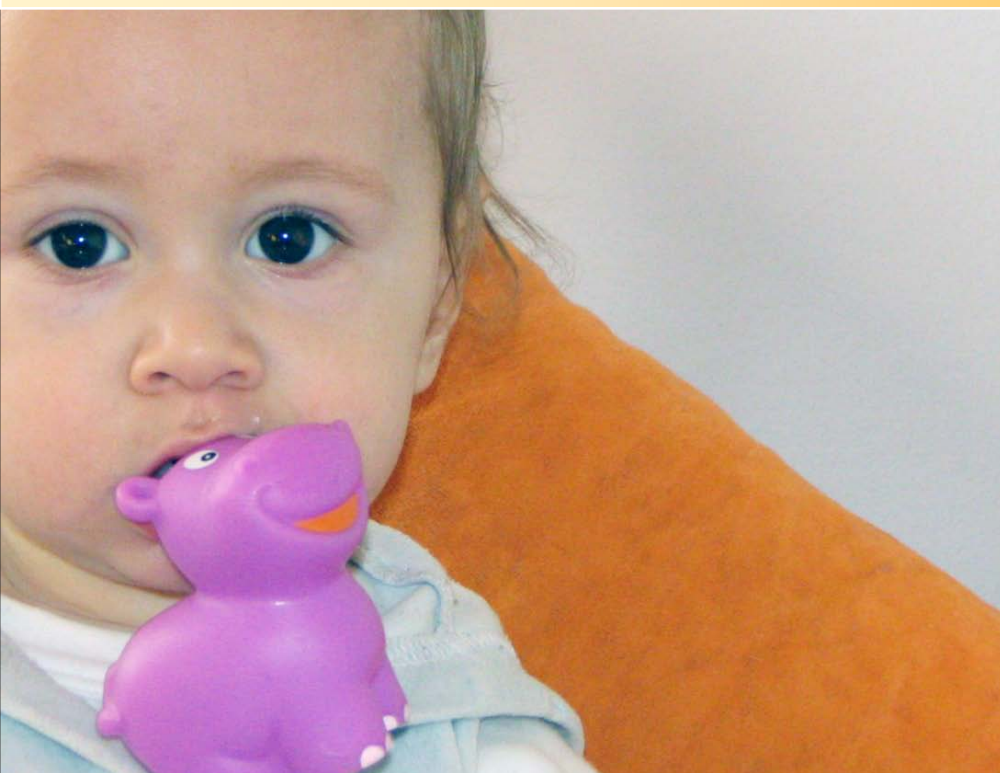

FORVALTNINGSREVISJON AV
BARNEVERN

BJERKREIM KOMMUNE
AUGUST 2011

INNHold

Denne rapportens målgrupper er kontrollutvalget, andre folkevalgte, formelt ansvarlige i administrasjonen og utførende fagfolk i administrasjon. Rapporten er et offentlig dokument, og skal være tilgjengelig også for media og andre interesserte. Behovene varierer, men her er en leserveiledning med to nivåer for hvor dypt rapporten kan behandles:

1. Innholdsfortegnelsen, sammendraget og rådmannens kommentarer
2. Hovedrapporten med innledning, fakta og vurderinger, samt vedlegg

Innhold	3
Sammendrag	4
Rådmannens kommentar	8
Rapporten	9
1.1 Innledning	10
1.1.1 Formål og problemstillinger	10
1.1.2 Revisjonskriterier og metode.....	10
1.2 Faktadel.....	11
1.2.1 Kort om barnevernsutgifter	11
1.2.2 Hvordan blir bekymringsmeldinger fanget opp og behandlet?	12
1.2.3 Barn med undersøkelse eller tiltak	15
1.2.4 Utvikling over tid.....	16
1.2.5 Årsaken til økning i antall barn med hjelpetiltak	17
1.2.6 Oppfølging av hjelpetiltak	19
1.2.7 Oppfølging av omsorgstiltak.....	21
1.2.8 Samarbeid.....	22
1.2.9 Hvordan sikre nødvendig kompetanse?.....	24
Vedlegg	25

SAMMENDRAG

Formålet med prosjektet er å undersøke hvorfor antallet barn med hjelpetiltak har økt, kartlegge alvorlighetsgraden i disse sakene, og undersøke om bekymringsmeldingene blir fanget opp og behandlet.

Hovedinntrykk: Det brukes relativt lite ressurser på barnevernet i Bjerkreim, men barnevernet når mange barn, og disse får som regel hjelp tidlig.

HVA ER ÅRSAKEN TIL ØKNINGEN I ANTALL BARN MED HJELPETILTAK?

Økningen i antall barn med hjelpetiltak har sammenheng med økning i bekymringsmeldinger og undersøkelser. Fra 2009 til 2010 økte antall meldinger fra 12 til 28, men dette antallet har variert kraftig fra år til år. Av de 28 meldingene ble to henlagt, mens resten ble fulgt opp videre med undersøkelser. Trenden ser ut til å fortsette: Første halvår 2011 mottok barnevernet 21 meldinger, én av disse ble henlagt.

Antall barn med undersøkelser er tredoblet fra 2006 til 2010, og det antallet fortsetter å øke første halvår 2011. Antall barn hjelpetiltak har fordoblet seg i samme periode, men tallene fra første halvår 2011 kan tyde på at antallet vil bli redusert noe inneværende år.

Gjennomgangen vår tyder på at antallet i 2006 var unormalt lavt, heller enn at antallet i 2010 var unormalt høyt. Andel barn med undersøkelse er i 2010 på nivå med sammenlignbare kommuner, mens andel barn med tiltak ligger noe over. Samtidig er det slik at små endringer i tallene kan gi betydelige utslag i en kommune av Bjerkreims størrelse.

Hva er så årsakene til disse økningene? Dataene våre gir følgende svar:

- **Økt tilflytting fra andre kommuner.** Flere peker på økt tilflytting til kommunen som en viktig forklaringsfaktor til økningen av barn med tjenester fra barnevernet. Siden 2007 og frem til juni 2011 har det vært registrert 89 barn i barneverntjenestens fagsystem. Av disse er 55 innflyttere, og 34 er fra Bjerkreim.
- **Flere i kommunen er bedre i stand til å oppdage barn som trenger hjelp, og melder i større grad bekymringer til barnevernet.** Dette har sammenheng med tre forhold.
 - Barnevernet har den siste tiden vært offensive i å informere skoler og barnehager om hvilke tegn man skal se etter, og når man bør melde. Barnevernet har også fått oppslag om dette i den lokale pressen.
 - Samtidig har det vært fokus på å melde bekymringer til barnevernet i den regionale og nasjonale barnevernsdebatten
 - Godt tverrfaglig samarbeid med skoler, barnehager og helseetater, og fokus på å "se det enkelte barn" i disse enhetene.

BEKYMRINGSMELDINGER

Som nevnt har kommunen økt sin samlede kompetanse på å se det enkelte barn, og på å melde bekymringer. Terskelen for å ta kontakt er lav, og mange saker drøftes anonymt før melding sendes.

Tallene fra Fylkesmannen viser at barnevernet ikke har hatt noen fristoverskridelser i forbindelse med meldingshåndtering fra 2007 til 2010.

Barnevernet gir tilbakemelding når de har mottatt melding, og når undersøkelse er gjennomført, slik lovkravet er.

OPPFØLGING HJELPETILTAK OG OMSORGSTILTAK

Halvparten av de innmeldte bekymringene i 2010 hadde høy alvorlighetsgrad. Sakene dreier seg imidlertid sjelden om vold og overgrep. Sakene dreide seg i all hovedsak om foreldre som ikke klarer å skape en god omsorgssituasjon for barna. Disse familiene følges som regel opp med endringsrettede hjelpetiltak, og oppfølgingen kan være ganske intensiv i perioder hvor behovet er stort.

De fleste hjelpetiltakene er endringsrettede tiltak der målet er å utvikle foreldrenes kompetanse som omsorgspersoner.

En stikkprøve vi har foretatt viser at fagsystemet gir barnevernet god oversikt over hvem som har, og hvem som ikke har tiltaksplan. Planene evalueres jevnlig, avhengig av behov i den enkelte sak. Alle barn hadde tiltaksplan pr. juni 2011, med ett unntak. Men det var gode grunner til at vedkommende ikke hadde plan.

Det er få barn med omsorgstiltak i kommunen, og disse følges jevnlig opp.

SAMARBEID

Gjennomgangen tyder på at barnevernet har et velfungerende institusjonalisert samarbeid med de andre kommunale etatene. Flere er lokalisert på samme sted, og det er lav terskel for å ta kontakt.

Dette skaper gode rammebetingelser for å gi barn og unge et godt og helhetlig tilbud, og for å avklare ansvaret mellom enhetene.

I tillegg samarbeider barnevernet med de andre Dalanekommunene i et felles undersøkelsesteam.

KOMPETANSE

Det tette samarbeidet mellom relevante etater er en god måte å spre, og sikre, kommunens samlede barnevernskompetanse. Samlet bidrar dette til å gjøre en liten barne-

vernsenhet mindre sårbar for utskiftning av personell. Når barnevernskonsulenten snart slutter i jobben, og ny barnevernskonsulent begynner i august, vil det være enklere å føre kompetansen og erfaringene videre.

I tillegg har barnevernet blant annet drevet intern opplæring i skoler og barnehager, de barnevernsansatte har fått skolering av Bufetat, og de kjøper også en del veiledningstjenester herfra.

Bjerkreim bruker mindre penger på barnevernet enn sammenlignbare kommuner. Det er også få ansatte i forhold til antall klienter. Det er i alt 1,63 årsverk i barnevernet, fordelt på barnevernskonsulent, kommunalsjef levekår og det interkommunale undersøkelsesteamet. Bjerkreim har nesten 30 barn med tiltak eller undersøkelse pr. årsverk. Det ser også ut til at dette tallet kan komme til å øke i 2011. Snittet i Rogaland i 2010 er om lag 20 barn med tiltak eller undersøkelse per årsverk, og i kommunegruppe 2¹ er det om lag 22 pr. årsverk.

Men dette varierer fra år til år. Små endringer i tallene kan gi betydelige utslag i en kommune av Bjerkreims størrelse. I 2009 var det om lag 24,5 barn med tiltak og undersøkelse pr. årsverk.

FREMOVER

I den nasjonale barnevernsdebatten blir det ofte hevdet at små enheter svekker kvaliteten på barneverntjenesten. Gjennomgangen vår støtter ikke en slik påstand. Tvert om ser det ut til at den barnevernsfaglige kvaliteten er god i Bjerkreim. Viktige årsaker til dette er godt tverrfaglig samarbeid i kommunen, og kompetanse i enhetene som møter barna til daglig. Men en liten enhet med 1,6 årsverk er meget sårbar og personavhengig. En lengre sykemelding hos barnevernskonsulent vil for eksempel kunne få betydelige konsekvenser for barnevernsarbeidet i kommunen.

Vi er informert om at et vertskommunesamarbeid mellom Dalane-kommunene innen barnevern er på trappene. Ennå gjenstår avklaringer knyttet til utgiftsfordelingen, men det ser ut til at det går mot denne løsningen. Samarbeidet vil kunne redusere sårbarheten ved lengre fravær, og skape bedre rammer for fagutvikling. Vi tror Bjerkreim er tjent med å ha en person som er relativt fast stasjonert i kommunen. Det vil kunne bidra til å opprettholde en lav terskel for å ta kontakt, og pleie det gode tverrfaglige samarbeidet i kommunen.

ANBEFALINGER

Vi anbefaler kommunen å finne ut hvorfor barn av innflyttere er så sterkt representert i barnevernsstatistikken, og se nærmere på hva man kan gjøre for å håndtere dette.

1 Grupperingen er gjort i SSBs KOSTRA-rapportering. Det er i alt 62 kommuner i denne gruppen, og SSB definerer disse som små kommuner med middels bundne kostnader per innbygger, middels frie disponible inntekter

Kommentar: Det er overraskende sterk representasjon av barn av innflyttere i barnevernet (se [faktadel](#)). Men tallene viser også at flere av disse familiene allerede er flyttet fra kommunen. I alt har 13 av de 55 flyttet igjen, hvorav 8 av disse flyttet før undersøkelsen var ferdig, mens 5 mottok hjelpetiltak før de flyttet.

I gjennomgangen er det blitt fremsatt flere mulige forklaringer på hvorfor det er slik, men vi har ikke tilstrekkelig belegg for å kunne hevde det ene eller andre. Kommunen bør imidlertid se nærmere på om det kan ha noe med hvem som kommer til kommunen, hvorfor de kommer til kommunen, hvordan de som kommer blir møtt, om terskelen for å melde bekymring om barn man ikke kjenner er lavere enn å melde de man kjenner, om nye og ukjente væremåter blir mer lagt merke til enn kjente og hvordan en kan redusere denne trenden.

Men en kan også snu problemstillingen, og rette blikket mot de som ikke er innflyttere: Hvorfor er så få barn med familie opprinnelig fra Bjerkreim representert i barnevernsstatistikken? Kanskje kan det være grunn til å se nærmere på hvorfor det er slik? Er man for lite flinke til å fange opp omsorgsproblemer blant denne gruppen? Dataene våre tyder ikke på at det er slik. Gjennomgangen tyder tvert om på at den samlede barnevernskompetansen i kommunen er styrket de siste årene, og at terskelen for å melde bekymringer er lavere nå enn før.

Vi anbefaler kommunen å kontrollere tallene som rapporteres til KOSTRA og rapporteringsbanken (via Fylkesmannen).

Kommentar: Vi fant en del avvik mellom interne tall og innrapporterte tall.

Vi anbefaler kommunen å sørge for at rapporteringen av antall barn med tiltaksplan til Fylkesmannen gir et korrekt bilde av hvor mange som faktisk har tiltaksplan.

Kommentar: KOSTRA-tallene tyder på at bare 38 % av barna hadde tiltaksplan pr. 31.12.10. Dette var ikke korrekt, 100 % av barna hadde tiltaksplan da. Årsaken til avviket er av teknisk art ([se faktadel](#)).

RÅDMANNENS KOMMENTAR

Rådmannens kommentar, datert 10.08.11:

Bjerkreim kommune har de siste årene merket endringer i antallet meldingssaker til barnevernet og bakgrunnen til barna som meldingene omfatter. Antallet meldingssaker til barnevernet kan variere fra år til år og også i perioder i det enkelte år. Dette er en utfordring for et barnevern med få ansatte. Bjerkreim kommune har en litt lavere bemanning i barnevernet enn andre kommuner og bruker litt mindre ressurser til barnevernet enn sammenlignbare kommuner. Rådmannen vil samtidig poengtere de funn og vurderinger som framkommer i forvaltningsrevisjonen om at Bjerkreim oppfyller lovkrav til behandlingstid av meldinger m.v., at det tverrfaglige samarbeidet mellom barnevernet og andre kommunale instanser fungerer meget bra og at det er en lav terskel for å melde/drøfte saker med barnevernet i kommunen.

Bjerkreim har de siste årene opplevd sterk vekst i folketallet. Storparten av folkeveksten skyldes innflytting til kommunen. Det er god grunn for kommunen å ta på alvor den store andelen av meldinger til barnevernet som omfatter barn og familier som flytter til kommunen og ofte raskt ut av kommunen. Bjerkreim kommune vil få vekst i folketallet i årene som kommer. Dette er i tråd med kommunens eget ønske. Det er viktig at kommunen er observant og har tilstrekkelig kapasitet og kompetanse innenfor barnevernet til å følge opp økt pågang til barnevernet som følge av stor innflytting fra andre kommuner.

Barnevernstjenesten i Bjerkreim holder godt faglig mål, men er sårbar for fravær og utskiftninger av fagpersonell. Kommunen er nå i sluttfasen med forhandlinger om et felles interkommunalt barnevern i Dalane med hovedkontor i Egersund. En felles barnevernstjeneste i Dalane vil kunne redusere sårbarheten i spesielt de små kommunene, utvide tjenestetilbudet med egen barnevernsvakt i helger og høytider, øke mulighetene for faglig spesialisering i tjenestene og bedre rekrutteringen av fagkompetanse til tjenesten som følge av et større fagmiljø. Kommunene er i sluttfasen av forhandlingene om den økonomiske siden av et interkommunalt barnevern. Samarbeidet fører til økte utgifter til barnevernet for alle kommunene sammenlignet med dagens ressursinnsats. Bjerkreims andel utgjør betydelig mer enn hva kommunen bruker per nå. I tillegg er det utfordringer med oppdelte stillinger som arbeider både med barnevern og andre arbeidsoppgaver i kommunen og frikjøp av disse funksjonene ved en lokalisering i Egersund. Rådmannen vil derfor vurdere om et alternativ med å fortsette med eget barnevern + en liten styrking i bemanningen er en bedre utnyttelse av knappe økonomiske ressurser i kommunen. I tillegg må det vurderes om det gode tverrfaglige samarbeidet mellom barnevernet og øvrige kommunale instanser med en lav terskel for kontakt med barnevernet kan videreføres på samme måte ved opprettelsen av et interkommunalt barnevern som skal dekke 4 kommuner.

RAPPORTEN

1.1 INNLEDNING

1.1.1 FORMÅL OG PROBLEMSTILLINGER

Formålet med prosjektet er å undersøke hvorfor antallet barn med hjelpetiltak har økt, kartlegge alvorlighetsgraden i disse sakene, og undersøke om bekymringsmeldingene blir fanget opp og behandlet.

Problemstillinger:

- Hva er årsaken i økningen i antall barn med hjelpetiltak?
- Hvilken alvorlighetsgrad har sakene?
- Hvordan blir bekymringsmeldinger fanget opp og behandlet?
- Hvordan følger kommunen opp hjelpetiltakene og omsorgstiltakene?
- Hvordan fungerer samarbeidet mellom barnehage, SFO, skole og barnevernet?
- Hvordan sikrer kommunen en nødvendig kompetanse innenfor barnevernet?

1.1.2 REVISJONSKRITERIER OG METODE

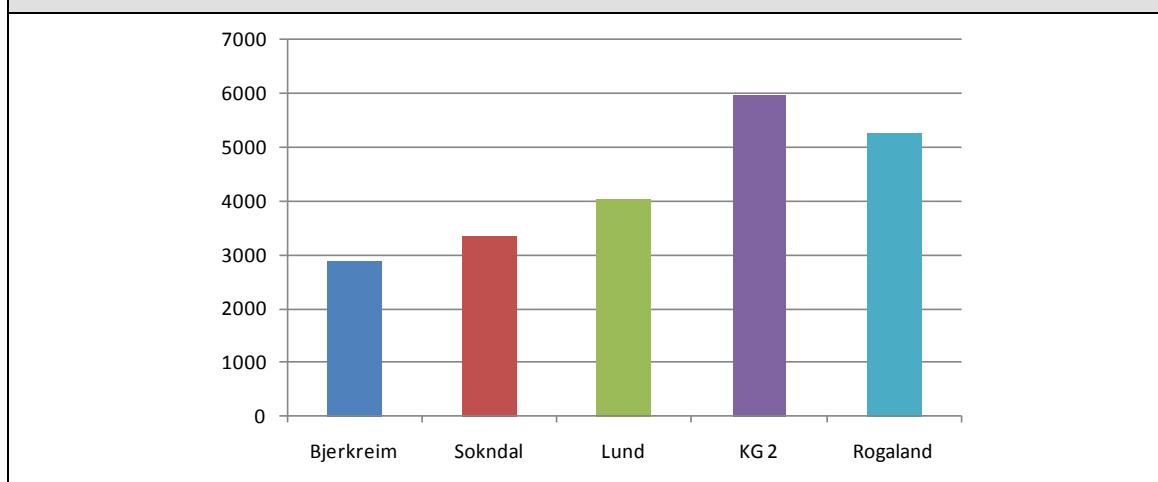
Revisjonskriterier og metode finnes i rapportens [vedlegg](#). Vår samlede vurdering er at metodebruk og kildetilfang har gitt et tilstrekkelig grunnlag til å besvare prosjektets formål og de problemstillinger kontrollutvalget vedtok.

1.2 FAKTADEL

1.2.1 KORT OM BARNEVERNsutGIFTER

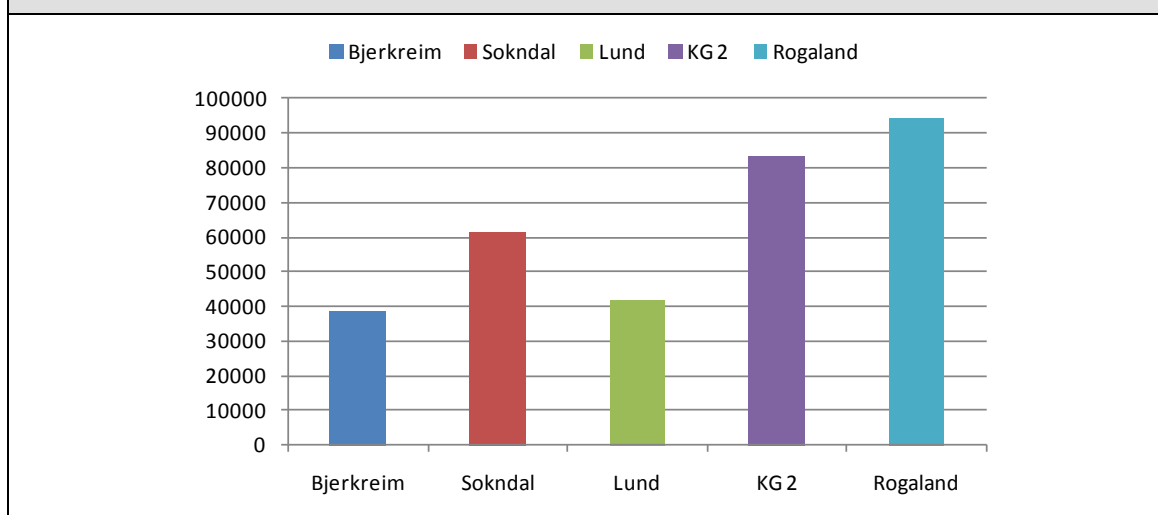
Bjerkreim kommune bruker lite penger på barnevern sammenlignet med andre kommuner (se figur 1).

Figur 1 – Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barnevernstjenesten (2010)²

Kommunens netto driftsutgifter pr. barn i barnevernet er også lavere enn sammenlignbare kommuner.

Figur 2 – Netto driftsutgifter per barn i barnevernet³

Vi ser at Bjerkreim bruker under halvparten av snittet i kommunene i Rogaland og Kommunegruppe 2.

² Kilde: KOSTRA. Kommunegruppe 2 – forklaring: Grupperingen er gjort i SSBs KOSTRA-rapportering. Det er i alt 62 kommuner i denne gruppen, og SSB definerer disse som små kommuner med middels bundne kostnader per innbygger, middels frie disponible inntekter

³ Kilde: KOSTRA.

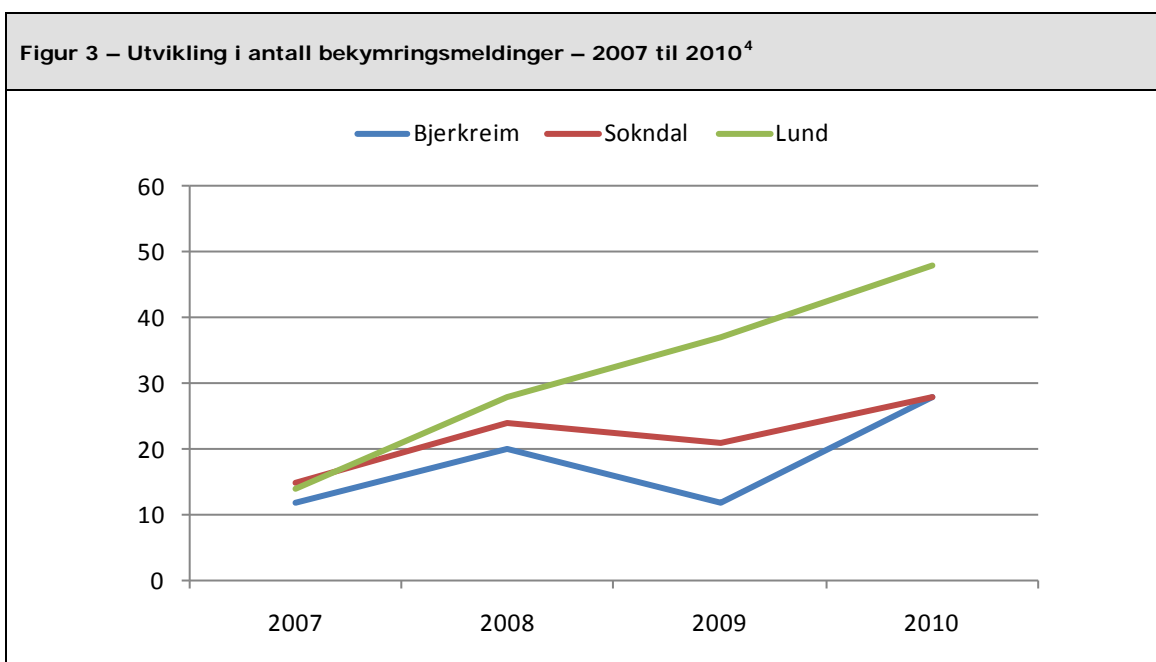
1.2.2 HVORDAN BLIR BEKYMRINGSMELDINGER FANGET OPP OG BEHANDLET?

1.2.2.1 FØRINGER

Alle har et ansvar for å melde fra om barn som lider. Privatpersoner har et moralsk ansvar, men ikke et juridisk ansvar. Offentlige instanser, og enkelte andre yrkesgrupper, har en lovfestet plikt til å melde fra til barnevernet hvis de har mistanker om at barn blir mishandlet, eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt (§6-4). Eksempler på slike instanser og yrkesgrupper er politi, leger, sykepleiere, lærere, førskolelærere og helsepersonell.

1.2.2.2 UTVIKLING I ANTALL MELDINGER

Vi ser at Bjerkreim gjennomgående har hatt et lavere antall bekymringsmeldinger enn de andre kommunene, men at antallet har variert fra år til år. Hovedtrenden er likevel en økning i antall meldinger.

Vi ser ellers at trendene i Sokndal og Bjerkreim er nokså like, og at Bjerkreim ligger på nivå med Sokndal i 2010.

Vi får opplyst at tallene som fremkommer i rapporteringsbanken er feil⁵. Her står det at Bjerkreim i 2010 mottok 24 meldinger, og at 8 av disse ble henlagte. Dette er ikke korrekt. Barnevernet mottok 28 meldinger, og 2 av disse ble henlagt.

⁴ Kilde: Rapporteringsbanken

⁵ Fylkesmannen viderefremidler tallene kommunene rapporterer til rapporteringsbanken, som befinner seg på barne- og likestillingsdepartementets nettsted.

Vi vet ikke årsaken til denne feilen, men anbefaler kommunen å kontrollere om det er samsvare mellom tallene i Rapporteringsbanken og kommunens egne tall. Disse burde være identiske, og det kan like gjerne tenkes at feilen ligger hos Fylkesmannen eller departementet. Men kommunen bør å sjekke dette nærmere ved neste rapportering. Det samme gjelder punktet om KOSTRA-rapporteringen under.

Økningen fortsetter. Første halvår 2011 mottok barnevernet 21 meldinger, noe som er en betydelig økning i forhold til første halvår 2010. Én av disse ble henlagt, mens flere av de øvrige meldingene førte til kortere undersøkelser med raske avklaringer.

Fra barnevernet får vi opplyst at både barnehager, skoler og helsestasjon sender inn bekymringsmeldinger. Den nasjonale statistikken har vist at barnehagene sjelden melder fra. Vi får opplyst at dette ikke er tilfelle i Bjerkreim. Det pekes også på at skolene *"er flinke til å melde og gi gode opplysninger."*

Vi får opplyst fra barnevernet og samarbeidspartnerne at det i 2010 har vært mye fokus på å få folk og offentlige instanser til å melde fra om barn som lider. Det har blitt orientert om dette i den lokale pressen. Barnevernstjenesten har i tillegg hatt presentasjoner for kommunens skoler og barnehager. Disse har innholdt tips til hvordan andre instanser går frem når man er urolig for barn⁶.

1.2.2.3 FREMGANGSMÅTE NÅR MAN ER BEKYMRET FOR ET BARN

Fremgangsmåten presenteres punktvis under (eksempel fra skole/barnehage):

1. Drøft saken med rektor/styrer og andre, for eksempel i ressursgruppen, eller ta en uformell telefon til barneverntjenesten. Barnet kan drøftes anonymt, eller med fullt navn, dersom en har samtykke fra foreldrene.
2. Snakk med de foresatte. Konfronter de med mistankene. Samtalen skal ha fokus på barnet sitt beste. NB! Ikke ved seksuelle overgrep og mishandling. Ta da direkte kontakt med barneverntjenesten og/eller politi.
3. Få innsyn i hvordan foreldrene ser på situasjonen
4. Hvem er det viktig å ta kontakt med videre?
5. Dersom saken meldes til barnevernet skal du benytte meldeskjema

Kommentar: Tilbakemeldingene tyder på at denne fremgangsmåten følges i all hovedsak. I intervjuene pekes det på at det er korte avstander, og at det er lav terskel for å ta kontakt med barnevernet. Samarbeidspartnerne drøfter gjerne saker anonymt med barnevernet når de er bekymret i en sak. Her får de tilbakemelding om de bør melde eller ikke, og råd om hvordan de eventuelt skal gå frem. Hovedregelen når bekymring-

⁶ Melderstatistikken gir ikke et korrekt bilde av hvem som melder. Barnevernskonsulenten peker på at den nasjonale statistikken ikke gir et korrekt bilde av hvem som melder, og hvor ofte de melder. Dette skyldes at flere instanser kan melde bekymring om samme barn (eks. politiet, helsestasjon og barnehage), men at bare den som melder først blir registrert som meldende instans. De andre melderne registreres ikke, og dermed blir de heller ikke en del av melderstatistikken.

er meldes er at foreldrene skal informeres om dette. Unntaket er i volds- og overgrepssaker. Da skal ikke foreldrene informeres.

1.2.2.4 MELDINGSHÅNDTERING

Ifølge barnevernloven § 4-3 skal barnevernet snarest, og senest innen en uke, gjennomgå innkomne meldinger og vurdere om meldingen skal følges opp med undersøkelser.

Tallene fra fylkesmannen viser at barnevernet ikke har hatt noen fristoverskridelser fra 2007 til 2010.

Bjerkreim kommune er en del av det interkommunale undersøkelsesteamet, sammen med Eigersund, Lund og Sokndal⁷. Vi får opplyst at barneverntjenesten i Bjerkreim i all hovedsak gjør undersøkelsene selv. Undersøkelsesteamet brukes når barnevernet ikke har kapasitet, eller når det er veldig nære relasjoner mellom ansatte i barnevernet og den aktuelle familien.

Alle innkomne meldinger gjennomgås på ukentlige teammøter i det interkommunale undersøkelsesteamet. Barnevernet kan også ringe å drøfte saker pr. telefon.

1.2.2.5 ALVORLIGHETSGRAD

Ifølge barnevernet hadde om lag halvparten av de innmeldte sakene høy alvorlighetsgrad i 2010. Vi får opplyst at det sjelden dreier seg om vold og seksuelle overgrep, men at foreldrene ikke klarer å skape en god omsorgssituasjon for barna.

Det pekes på at høy alvorlighetsgrad i sakene ikke skyldes at sakene har vært meldt for sent til barnevernet, men fordi akutte situasjoner har oppstått (eks. meldinger i forbindelse med fødsler, eller at et barn har blitt slått for første gang – ikke grov vold).

1.2.2.6 TILBAKEMELDING

Føringer: I følge barnevernloven skal barnevernet gi tilbakemelding til den som sender inn en bekymringsmelding. Dette skal gjøres innen tre uker etter at meldingen er mottatt, men tilbakemelding kan unnlates dersom melding åpenbart er grunnløs, eller andre hensyn taler mot tilbakemelding.

Dersom det er åpnet undersøkelsessak, skal barneverntjenesten gi melder som omfattes av § 6-4 annet og tredje ledd, ny tilbakemelding om at undersøkelsen er gjennomført.

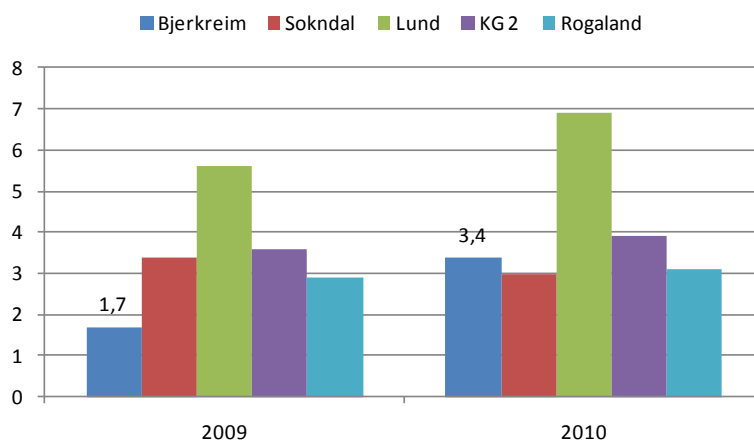
Funn: Vi får opplyst fra samarbeidspartnerne at barnevernet gir tilbakemeldinger når de har mottatt melding, og når undersøkelse er gjennomført. Samarbeidspartnerne

⁷ Lokalisert i Eigersund. Bjerkreim finansierer 0,33 årsverk.

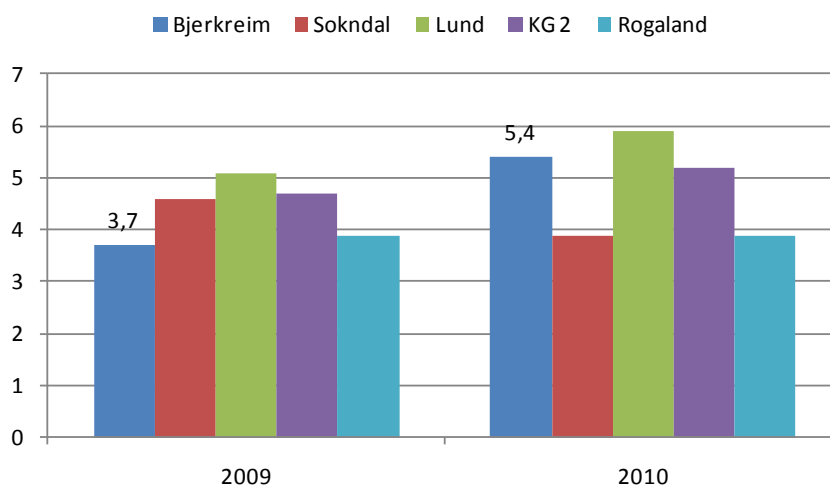
kommenterer dette slik "Dette er nytt og det er bra." Ellers orienterte barnevernet skoler og barnehager om lovens tilbakemeldingskrav (og annet) i fjor høst.

1.2.3 BARN MED UNDERSØKELSE ELLER TILTAK

Figur 4 – Barn med undersøkelse ift. antall innbyggere 0-17 år, prosent⁸

Figur 5 – Andel barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-17 år

Figur to og tre viser at andelen barn med undersøkelser og tiltak har gått opp fra 2009 til 2010. Andel undersøkelser var betydelig lavere enn de andre kommunene i 2009, mens andelen i Bjerkreim er på nivå med de andre kommunene i 2010. Når det gjelder barn med tiltak er kommunen i øverste sjikt i 2010.

Som vi ser i avsnittet under har antall barn med omsorgstiltak ligget konstant de siste årene, samtidig har antall barn med hjelpetiltak har mer enn fordoblet seg, og barn med undersøkelser har tredoblet seg.

⁸ Vi får opplyst fra barnevernskonsulent at de i alt var 24 undersøkelser i Bjerkreim i 2010 (jf. Epost 14.06). Vi har derfor tatt vekk tallet som er rapportert til KOSTRA, 29, og foretatt en egen beregning med det nye tallet.

1.2.4 UTVIKLING OVER TID

Tabell 1 – Utvikling i antall brukere og andre nøkkeltall⁹

Indikator	2006	2007	2008	2009	2010
Undersøkelser i alt	8	13	19	12	24
Undersøkelser avsluttet	7	12	15	5	16
Undersøkelser som førte til tiltak	4	9	4	3	5
Barn med bare hjelpetiltak i løpet av året	15	16	24	22	32
Barn med omsorgstiltak i løpet av året	4	4	4	4	6
Barn med hjelpetiltak per 31.12	12	14	20	18	20
Barn med omsorgstiltak per 31.12	4	4	4	4	4
Sum stillinger i alt	2	2	2	2	1,3
Stillinger med fagutdanning	1,3	1,3	1,3	1,3	1,1
Undersøkelser m/behandlingsstid over tre mnd	2	6	2	1	12

Tallfeil: Fra barnevernet får vi opplyst at de i alt hadde 24 undersøkelser i 2010¹⁰, mens kommunen har rapportert 29 undersøkelser i alt til KOSTRA.

Kommentarer til tabellen:

- Vi ser at få undersøkelser førte til tiltak i 2010. Fra barnevernet pekes det på at KOSTRA-tallene ikke gir et helt riktig bilde av situasjonen. Dette utdypes slik:
 - Av 24 undersøkelser ble 15 avsluttet i 2010 på følgende måte:
 - 8 ble henlagt, tre pga. av flytting, 4 fordi foreldrene ikke ønsket kontakt¹¹, og 1 fordi det ikke var grunnlag for å iverksette tiltak.
 - 2 ble henlagt, men hadde allerede løpende tiltak, som fortsatte å gå
 - 5 førte til vedtak om tiltak, men som vi ser er bare 3 av disse rapportert inn til KOSTRA.
 - 9 av undersøkelsene ble avsluttet i 2011:
 - 5 ble henlagt fordi det ikke var grunnlag for iverksetting av tiltak
 - 4 førte til vedtak om tiltak
 - Det vil altså si at i alt 11 undersøkelser førte til tiltak, eller innebar en videreføring av allerede eksisterende tiltak. Barnevernet kommenterer også at det i de henlagte sakene legges føringer for hvordan foreldrene skal vise god omsorg, i tillegg henvises det gjerne til andre instanser.
- **Første halvdel av 2011 ble hele 31 undersøkelser avsluttet. Dette er nesten dobbelt så mange som hele 2010.** 10 av disse er fra 2010, og 21 er fra 2011. Vi

⁹ Undersøkelsestall er korrigeret, se fotnote over. Det samme er antall undersøkelser som førte til tiltak. Det innrapporterte tallet for 2010 var 3, men etter en gjennomgang i fagsystemet viste det seg at det riktige tallet var 5.

¹⁰ Jf epost 14.06.11.

¹¹ Ifølge barnevernloven skal alle hjelpetiltak gjennomføres med foreldrenes samtykke. Det innebærer at foreldrene kan motsette seg hjelpetiltak etter barnevernloven. I slike tilfeller er det vanlig at barnevernet og samarbeidspartnere følger saken opp på andre måter. Og hvis det blir riktig ille har barnevernet mulighet for å gå inn med tvang (4-12).

får opplyst at flere av undersøkelsene var korte med raske avklaringer. Av de 31 undersøkelsene, ble 17 henlagt, og 14 barn fikk hjelpetiltak. Det totale antallet hjelpetiltak ser imidlertid ut til å gå nedover. Det er i alt 16 barn med hjelpetiltak første halvår 2011. De fire halvårene i forveien har antallet variert fra 18 til 24 (høyest høsten 2010).

- En undersøkelsessak skal gjennomføres innen tre måneder, men fristen kan i særlige tilfeller utvides til seks måneder (bv-lov § 6-9). En høy andel av sakene hadde en behandlingstid over tre måneder i 2010¹². Vi får opplyst at dette dels skyldes sakenes alvorlighetsgrad, og dels at det har vært vanskelig å komme i kontakt med familiene.
- Vi ser at det er betydelig flere barn som har hatt hjelpetiltak i 2010 enn i de foregående årene.
- Når det gjelder sum stillinger, får vi opplyst at dette ikke er helt korrekt. Det korrekte tallet for 2010 er 1,63 i sum stillinger i alt¹³. Det er også slik at alle disse har fagutdanning.
- Stabilitet i antall barn med omsorgstiltak. De samme fire over flere år¹⁴.

1.2.5 ÅRSÅKEN TIL ØKNING I ANTALL BARN MED HJELPETILTAK

1.2.5.1 FUNN

I intervjuene presenteres ulike mulige årsaker til økning i antall meldinger, undersøkelser, og barn med hjelpetiltak:

- **Økt tilflytting fra andre kommuner.** Flere peker på økt tilflytting til kommunen som en viktig forklaringsfaktor til økningen av barn med tjenester fra barnevernet. Siden 2007 og frem til juni 2011 har det vært registrert 89 barn i barneverntjenestens fagsystem¹⁵. Av disse er 55 barn av innflyttere, og 34 er opprinnelig fra Bjerkreim. Alle disse har hatt undersøkelse, og noen har også mottatt tiltak:
 - Av innflytterne har 30 barn mottatt hjelpetiltak (§4-4). Av disse har fire blitt omsorgsplassert (§4-12), og 2 ble tilbakeholdt (§ 4-8)¹⁶
 - Av de som er fra Bjerkreim har 24 mottatt hjelpetiltak
- **Flere i kommunen er bedre i stand til å oppdage barn som trenger hjelp, og melder i større grad bekymringer til barnevernet.** Dette har sammenheng med tre forhold.

¹² Vi får opplyst fra barnevernet at saksbehandlingstiden var utvidet til 6 måneder i 14 av undersøkelsene.

¹³ Dette innbefatter barnevernkonsulents 100%-stilling, levekårssjefs 30%-stilling og stillingsressurs i felles undersøkelsesteam sammen med de andre dalanekommunene, 33 %.

¹⁴ To barn hadde midlertidig omsorgsovertakelse i 2010.

¹⁵ Nytt fagsystem i 2007.

¹⁶ Når et barn er plassert utenfor hjemmet i henhold til § 4-4 (med foreldrenes samtykke), kan fylkesnemnda vedta at barnet ikke skal flyttes på opptil tre måneder (tilbakeholdelse).

- Barnevernet har den siste tiden vært offensive i å informere skoler og barnehager om hvilke tegn man skal se etter, og når man bør melde. Barnevernet har også fått oppslag om dette i den lokale pressen.
- Samtidig har det vært fokus på å melde bekymringer i den regionale og nasjonale barnevernsdebatten
- Godt tverrfaglig samarbeid med skoler, barnehager og helseetater, og fokus på å "se det enkelte barn" i disse enhetene

1.2.5.2 ANTALL INNFLYTTERE DE SISTE ÅRENE

En uforholdsmessig stor andel av barneverntjenestens brukere ser altså ut til å være innflyttere. Men hvor stor har innflyttingen vært de siste årene? I tabellen under illustreres innflyttingen til kommunen fra 1999 til 2010.

Tabell 2 – Innflytting til, og utflytting fra, kommunen (1999-2010)			
År	Innflytting	Utflytting	Nettoinnflytting
1999	44	58	-14
2000	83	69	14
2001	50	100	-50
2002	80	76	4
2003	52	87	-35
2004	72	98	-26
2005	67	73	-6
2006	100	88	12
2007	99	81	18
2008	105	91	14
2009	101	108	-7
2010	132	90	42
Totalt	985	1019	-34

De siste 12 årene har 985 personer flyttet til kommunen, og noen flere har flyttet fra kommunen. Tallene sier ikke noe om hvor mange av de som nylig har flyttet inn, som har flyttet ut igjen. Men hvis vi bare ser på brutto innflytting de siste tolv årene, utgjør dette 37 % av kommunens innbyggere¹⁷.

Vi vet imidlertid ikke om bekymringene til barnevernet ble meldt innflyttingsåret, eller noe år etter. Derfor er det vanskelig å si noe sikkert om hva som er grunnlaget for å beregne hvor stor andel av innflytterbarna som har mottatt tjenester fra barnevernet. Tilbakemeldinger fra barnevernet kan tyde på at de fleste bekymringene meldes inn det samme året som familiene er flyttet til kommunen. Hvis vi antar at årene 2005-2010 (uthevet) er befolkningsgrunnlaget,¹⁸ utgjør dette 604 personer. Hvis vi videre antar at

¹⁷ Antall innbyggere 2010, 2651 (KOSTRA).

¹⁸ Da tar vi også med 2005 og 2006, men samtidig har vi ikke tall fra første halvår 2011, som utgjør en del av beregningsgrunnlaget for innflyttere som har mottatt tjenester fra barnevernet.

25 % av disse innflytterne er barn mellom 0-17¹⁹, utgjør dette 151 barn. Det betyr at 36 % har hatt undersøkelse fra barnevernet, mens 20 % har mottatt tiltak.

Dette står i sterk kontrast til andelen barn med undersøkelser og tiltak totalt sett i kommunen. I 2010 hadde 3,7 % av barna mellom 0-17 undersøkelse, mens 5,4 % hadde barnevernstiltak.

1.2.5.3 VURDERING

Det er overraskende sterk representasjon av barn av innflyttere i barnevernet. Men tallene fra barnevernet viser også at flere av disse familiene allerede er flyttet fra kommunen. I alt har 13 av de 55 flyttet igjen, hvorav 8 av disse flyttet før undersøkelsen var ferdig, mens 5 mottok hjelpetiltak før de flyttet.

Vi anbefaler kommunen å finne ut hvorfor barn av innflyttere er så sterkt representert i barnevernsstatistikken, og se nærmere på hva man kan gjøre for å håndtere dette.

I gjennomgangen er det blitt fremsatt flere mulige forklaringer på hvorfor det er slik, men vi har ikke tilstrekkelig belegg for å kunne hevde det ene eller andre. Kommunen bør imidlertid se nærmere på om det kan ha noe med hvem som kommer til kommunen, hvorfor de kommer, hvordan de som kommer blir møtt, om terskelen for å melde bekymring om barn man ikke kjenner er lavere enn å melde de man kjenner, om nye og ukjente væremåter blir mer lagt merke til enn kjente og hvordan en kan redusere denne trenden.

Men en kan også snu problemstillingen, og rette blikket mot de som ikke er innflyttere: Hvorfor er så få barn opprinnelig fra Bjerkreim representert i barnevernsstatistikken? Er man for lite flinke til å fange opp omsorgsproblemer blant denne gruppen?

Dataene våre tyder imidlertid ikke på det. Gjennomgangen tyder tvert om på at den samlede barnevernskompetansen i kommunen er styrket, og at terskelen for å melde bekymringer er lavere nå enn før.

1.2.6 OPPFØLGING AV HJELPETILTAK

1.2.6.1 FØRINGER

Barneverntjenesten skal bidra til å gi det enkelte barn gode levekår og utviklingsmuligheter ved råd, veiledning og hjelpetiltak (§ 4-4).

Barneverntjenesten skal, når barnet på grunn av forholdene i hjemmet eller av andre grunner har særlig behov for det, sørge for å sette i verk hjelpetiltak for barnet og familien, f.eks. ved å oppnevne støttekontakt, ved å sørge for at barnet får plass i barneha-

¹⁹ Dette er gjennomsnittet i Rogaland i 2010.

ge, ved besøkshjem, ved avlastningstiltak i hjemmet, ved opphold i senter for foreldre og barn eller andre foreldrestøttende tiltak. På samme måte skal barneverntjenesten også søke å sette i verk tiltak som kan stimulere barnets fritidsaktivitet, eller bidra til at barnet får tilbud om utdanning eller arbeid, eller anledning til å bo utenfor hjemmet (§ 4-4). (...) Barneverntjenesten kan også yte økonomisk stønad som hjelpetiltak for barnet.

Hjelpetiltak kan bare settes i verk med samtykke fra foreldrene.

Ifølge § 4-5 skal barnevernet utarbeide en tidsavgrenset tiltaksplan, når hjelpetiltak vedtas. Barneverntjenesten skal følge nøye med på hvordan det går med barnet og foreldrene og vurdere om hjelpen er tjenlig, eventuelt om det er nødvendig med nye tiltak, eller om det er grunnlag for omsorgsovertakelse. Tiltaksplanen skal evalueres regelmessig.

1.2.6.2 FUNN

I 2010 var det i alt 32 barn som hadde hjelpetiltak, og pr. 31.12.10 hadde 20 barn hjelpetiltak fra barnevernet. Under har vi satt opp en liste over de vanligste hjelpetiltakene:

Hjelpetiltak

- Endringsrettede tiltak
 - "De utrolige åra", foreldre rettleiingsprogram (endrings- og utviklingsrettet)
 - PMTO/ heimekonsulent, miljøarbeidar (endrings- og utviklingsrettet?)
 - Råd og rettleiing (endrings- og utviklingsrettet?)
- Økonomisk hjelp (betaling av barnehage/SFO, fritidsaktiviteter, fritidsutstyr og lignende)
- Støtte kontakt
- Leksehjelp
- Besøkshjem/ avlastning.
- Ansvarsgruppe og evt. Individuell plan.
- Frivillig plassering.

I intervjuene pekes det på at endringsrettede tiltak rettet mot barnas foresatte er veldig viktige, og at det er denne tiltakstypen som brukes mest: *"Dersom et barn ikke har det godt i hjemmet må vi utvikle foreldrenes kompetanse"*. Endringsrettede tiltak i hjemmet gjøres både av barnevernet og dets samarbeidspartnere (helsestasjon, psykisk helse), av Bufetat (Familiesenteret i Stavanger).

Vi får også opplyst fra barnevernet at en undersøkelse noen ganger ender med oppfølging fra andre instanser, uten at det regnes som et hjelpetiltak i barnevernet. En konklusjon fra en undersøkelse kan være å overlate saken til helsestasjonen. Det betyr at sa-

ken avsluttes fra barnevernets side, mens helsestasjon tar den videre oppfølgingen. Da er dette spesifisert i undersøkelsen.

Vi har sett at antall omsorgstiltak ligger noenlunde konstant. Som nevnt over har det vært høy alvorlighetsgrad i en del saker. Et spørsmål vi stilte oss selv var hvorfor ikke høy alvorlighetsgrad i de innmeldte sakene resulterte i flere omsorgsovertakelser? Vi får opplyst at dette skyldes at enkelte familier får intensiv oppfølging i form av hjelpetiltak i perioder hvor behovet er stort. I perioder får de tiltak "...nesten hver dag." Fra barnevernet pekes det på at man har gode erfaringer med dette, og at man får til en god ansvarsdeling mellom barnevern og helsestasjon i oppfølgingen.

Men det har hendt at foreldrene flytter med barna før barnevernet har rukket å få til en omsorgsovertakelse, men dette er svært sjelden. Da sporer man hvor familien har flyttet, og overfører sakens dokumenter til den nye bostedskommunens barneverntjeneste, som overtar saken.

Tiltaksplan. KOSTRA-tallene tyder på at bare 38 prosent av barna hadde tiltaksplan pr. 31.12.2010. Dette stemmer ikke²⁰. Pr. juni 2011 har alle barn tiltaksplan, med ett unntak²¹.

En stikkprøve vi har foretatt viser at fagsystemet gir barnevernet god oversikt over hvem som har, og hvem som ikke har tiltaksplan. Det er også vanlig at planene evalueres. Hvor ofte de evalueres avhenger av hvor mye hjelp man trenger, og eventuelle endringer hos barn eller familie (i noen tilfeller, én gang i måneden, i andre tilfeller et par ganger i året).

Fra andre samarbeidsinstanser pekes det på at barnevernet i Bjerkreim er blitt grundigere og mer systematiske i å følge opp enkeltsaker de siste årene.

1.2.7 OPPFØLGING AV OMSORGSTILTAK

1.2.7.1 FØRINGER

Barneverntjenesten skal nøye følge utviklingen til de barn som det er truffet vedtak om omsorgsovertakelse for, og likeledes utviklingen til deres foreldre (§ 4-16).

²⁰ Årsaken til at kommunen har rapportert så få med tiltaksplan er av teknisk art. Alle har hatt tiltaksplan, men tiltaksplanene går ut mot slutten av året, da barnevernet sender ut en ny tiltaksplan som foreldrene skal skrive under på. Det kan gå litt tid før en får de tilbake, og i mellomtiden rapporteres det 31.12-tall til KOSTRA, uten at disse barna er med. Barnevernet vil endre denne praksisens slik at tallene rapportert til KOSTRA samsvar bedre med den faktiske situasjonen.

²¹ Dette gjelder en sak der barnevernet har konkludert undersøkelsen med tiltak, foreldrene har samtykket, men når de skulle skrive under ga de uttrykk for at de ikke ønsket tiltak likevel. Ifølge barnevernloven skal alle hjelpetiltak gjennomføres med foreldrenes samtykke. Men hvis det blir riktig ille, har barnevernet mulighet for å gå inn med tvang (4-12).

Når et barn blir plassert i institusjon uten eget samtykke, eller samtykke fra den som har foreldreansvaret, jf. § 4-24, skal barneverntjenesten sørge for at det utarbeides en tiltaksplan for barnet (§ 4-28).

Omsorgsplanen skal endres dersom barnets behov tilsier det

Ifølge *forskrift om fosterhjem og retningslinjer for fosterhjem* skal barneverntjenesten besøke fosterhjemmet så ofte som nødvendig for å sikre en forsvarlig oppfølging og kontroll av barnets situasjon i fosterhjemmet. Som et minimum skal barneverntjenesten besøke fosterhjemmet fire ganger i året. Etter at et barn har vært plassert i et fosterhjem i mer enn to år, kan barnevernet under visse vilkår vedta å redusere antall besøk til minimum to ganger i året.

1.2.7.2 FUNN

Kommunen har overtatt omsorgen for fire barn, som bor i fosterhjem. Barnevernet følger disse jevnlig opp. Vi får opplyst at man foretar hjemmebesøk ca. en gang i måneden. I tillegg har barna tilsynsfører, som følger dem opp jevnlig.

1.2.7.3 VURDERINGER OPPFØLGING HJELPE- OG OMSORGSTILTAK

Antall barnhjelpetiltak har fordoblet seg fra 2006 til 2010, og tallene fra første halvår 2011 tyder på at økningen fortsetter. Antall omsorgstiltak har ligget konstant de siste årene, men 2 barn ble i 2010.

Gjennomgangen vår tyder på at barna har tiltaksplan, og at hjelpe- og omsorgstiltak følges opp jevnlig.

1.2.8 SAMARBEID

1.2.8.1 FØRINGER

Barnevernet skal samarbeide med andre deler av forvaltningen, og skal medvirke til at barns interesser også ivaretas av andre offentlige organer²². Barneverntjenesten skal samarbeide med andre sektorer og forvaltningsnivåer når dette kan bidra til å løse oppgaver som den er pålagt etter barnevernloven. Som ledd i disse oppgavene skal barnevernet gi uttalelser og råd, og delta i den kommunale og fylkeskommunale planleggingsvirksomhet, og i de samarbeidsorganer som blir opprettet.

1.2.8.2 FUNN

Barnevernet og skolen samarbeider både på generelt grunnlag, og i oppfølging av enkeltbarn. Dersom det gjelder oppfølging av enkeltbarn må foreldrene samtykke til et

²² Barnevernloven § 3-2.

slikt samarbeid, samt samarbeid om tiltak. Barnevernet deltar fast på skolenes utvide-
de ressursteam. Det utvidete ressursteamet består også av barnevern, PPT og helsesta-
sjon, og møtes 2-4 ganger i året²³.

Barnevernet samarbeider også med barnehagen om oppfølging av enkeltbarn. Barne-
vernet har også faste samarbeidsmøter med barnehagene gjennom barnehagehelsete-
amet. Her deltar også PPT og helsestasjon. Disse møtene har flere formål. Man ønsker å
sikre god kontakt mellom instansene, utvikle kunnskap og erfaring, bli kjente med
hverandres arbeidsfelt, og drøfte enkelte saker anonymt. Det overordnede målet her er
å gripe tidlig inn i sakene, slik at man unngår at problemene vokser seg store. Barne-
vernet har også informasjonsmøter for barnas foreldre, og personalet i barnehagene.

Helseteam for barn og unge i Bjerkreim. Selv om problemstillingene i mandatet dreier
seg om samarbeidet mellom barnevern, barnehage, skole og SFO, er det også relevant å
trekke inn andre samarbeidspartnere. Barnevernet deltar i kommunens helseteam,
sammen med psykisk helsetjeneste, kommunelege, og PPT (v/innkalling)²⁴.

Tabell 3 – Helseteam for barn og unge i Bjerkreim (faktaboks)

- **Målgruppe:** Barn og unge fra 0-18, og deres foreldre/foresatte
- **Formål:** Sikre at barn og unge med familier får et faglig, likeverdig og helhetlig tjenestetilbud
- Ønsker å sikre at alle barn og unge i Bjerkreim har mulighet til å få en **tverrfaglig vurdering** og oppfølging.
- Helseteamet yter et **lavterskeltilbud**, og man ønsker med dette å sikre tidlig intervensjon.
- Teamet kan **tilby oppfølging før henvisning** til BUP, og under utredning. Etter utredning vil foreldre få forespørsel om deres sak skal overføres til helseteamet i Bjerkreim for videre planlegging av oppfølging og tiltak.

Felles undersøkelsesteam. Som vi har vært inne på, er Bjerkreim kommune en del av
det interkommunale undersøkelsesteamet, og barnevernskonsulenten deltar på ukent-
lige teammøter²⁵. Undersøkelsesteamet gjennomfører også noen av undersøkelsene for
barnevernet i Bjerkreim.

De fleste av familiene som har tiltak hos barnevernet har også ansvarsgrupper. Her
samarbeider flere av de nevnte enhetene omkring enkeltbrukere (møtes 2 ganger i året
eller mer).

Det kan også legges til at samarbeidspartnerne i helseteamet arbeider på samme sted,
og er lokalisert i samme etasje. Samarbeidspartnerne opplever samarbeidet som veldig
positivt for brukerne. De *“...kommer inn alle plasser nesten på minuttet.”*

Tilbakemeldingene tyder på at samarbeidet internt i kommunen fungerer godt, og at
aktørene treffes jevnlig. Også aktører utenfor kommunen har registrert at det er et ut-
strakt tverrfaglige samarbeidet i kommunen i barnevernssaker.

²³ Det ordinære ressursteamet møtes ukentlig, og består av representanter fra skolen.

²⁴ Møtes annenhver uke.

²⁵ Vi får opplyst at det har vært noe færre møter den siste tiden pga. av utfordringer i barnevernstjenesten i Lund.

1.2.8.3 VURDERING

Gjennomgangen tyder på at barnevernet har et velfungerende institusjonalisert samarbeid med andre kommunale etatene. Flere er lokalisert på samme sted, og det er lav terskel for å ta kontakt.

Dette skaper gode rammebetingelser for å gi barn og unge et godt og helhetlig tilbud, og for å avklare ansvaret mellom enhetene.

I tillegg samarbeider barnevernet med de andre Dalanekommunene i et felles undersøkelsesteam.

I avsnittet under skal vi gå nærmere inn på hvordan kommunen sikrer nødvendig kompetanse innenfor barnevernet. Det første som kan sies om dette er at det tette samarbeidet mellom relevante etater er en god måte å spre, og sikre, kommunens samlede barnevernskompetanse. Samlet bidrar dette til å gjøre en liten barnevernsenhet mindre sårbar ved utskiftning av personell. Når barnevernskonsulenten snart slutter i jobben, og ny person kommer inn, vil det være enklere å føre kompetansen og erfaringene videre.

1.2.9 HVORDAN SIKRE NØDVENDIG KOMPETANSE?

I tillegg til et tett og godt samarbeid, er det gjort følgende for å sikre den barnevernfaglige kompetansen i kommunen.

- Skolering i endringsrettet veiledning av barnevernsansatte fra Bufetat
- Barnevernet har drevet **intern opplæring i kommunen**. Barnevernskonsulenten har hatt orienteringsmøter for personalet ved skolene og barnehagene. Her ble det blant annet orientert om hvordan de skulle gå frem når de var bekymret for et barn. Vi får opplyst fra den ene barnehagen at det var nytt i 2010 at hele personalet fikk opplæringen, at opplæringen var strukturert og god, og at de opplevde det som veldig nyttig at barnevernskonsulent selv informerte personalgruppa.
- Kjøp av endringsrettede tiltak i hjemmet fra Bufetat
- Deltakelse i felles undersøkelsesteam med de andre Dalanekommunene
- Helsesøster bruker verktøyene fra den anerkjente PMTO-metoden i samtaler med brukerne²⁶
- Kurs- og småtemadager

Lavere bemanning sammenlignet med andre kommuner. Det bør til slutt legges til at det er mange barn med tiltak eller undersøkelse pr. årsverk i 2010. Hvis vi korrigerer

²⁶PMTO: Metoden Parent Management Training Oregon (PMTO) er rådgivning for foreldre med barn mellom 3 og 12 år som viser tydelige tegn på høyt aggresjonsnivå, og som hyppig kommer i konflikt med andre barn og voksne. PMTO er et såkalt evidensbasert rådgivningsprogram, som innebærer at det har dokumentert effekt.

for den innrapporterte feilen om antall årsverk har Bjerkreim nesten 30 barn med tiltak eller undersøkelse²⁷. Det ser også ut til at dette tallet kan komme til å øke i 2011. Snittet i Rogaland i 2010 er om lag 20 barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk, og i kommunegruppe 2 er det om lag 22 pr. årsverk.

Men dette varierer fra år til år. Små endringer i tallene kan gi betydelige utslag i en kommune av Bjerkreims størrelse. I 2009 var det om lag 24,5 barn med tiltak og undersøkelse pr. årsverk.²⁸

VEDLEGG

²⁷ Det opprinnelige KOSTRA-tallet var høyere. Men vi har korrigert i forhold til riktig antall stillinger (1,63 ikke 1,3), og riktig antall undersøkelser (24, ikke 29).

²⁸ Da har vi også korrigert det opprinnelige KOSTRA-tallet. Vi får opplyst at det aldri har vært 2 årsverk, men at 1,43 årsverk er det korrekte tallet.

Om forvaltningsrevisjon

I kommunelovens [§ 77.4](#) pålegges kontrollutvalgene i fylkeskommunene og kommunene å påse at det gjennomføres forvaltningsrevisjon. Forvaltningsrevisjon innebærer systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger. Lovens bestemmelser er nærmere utdypet i revisjonsforskriftens [kapittel 3](#) og kontrollutvalgsforskriftens [kapittel 5](#).

Revisjon i norsk offentlig sektor omfatter både regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon, i motsetning til i privat sektor hvor kun regnskapsrevisjon (finansiell-) er obligatorisk.

Rogaland Revisjon IKS utfører forvaltningsrevisjon på oppdrag fra kontrollutvalget i kommunen. Arbeidet er gjennomført i henhold til [NKRF](#) sin standard for forvaltningsrevisjon, [RSK 001](#). Les mer på www.rogaland-revisjon.no.

Arbeidet med denne rapporten har vært ledet og utarbeidet av senior forvaltningsrevisor Svein Kvalvåg, og kvalitetssikret av fagansvarlig Bernt Mæland og oppdragsleder Annebeth M. Mathiassen.

Revisjonskriterier

Revisjonskriteriene er krav eller forventninger som revisjonen bruker for å vurdere funnene i undersøkelsene. Revisjonskriteriene skal være begrunnet i, eller utledet av, autoritative kilder innenfor det reviderte området, f.eks lovverk og politiske vedtak. I dette prosjektet er følgende kriterier anvendt. Et lite utdrag av aktuelle kilder til revisjonskriterier gjengis under. Revisjonskriteriene gjengis i teksten.

- Barnevernloven §§
 - 3-2 om samarbeid med forvaltningen
 - 4,3, om meldingshåndtering,
 - 6-4
 - 6-7 a - tilbakemelding til melder.
 - § 4- 4, om hjelpetiltak
 - 4-16, om å følge utviklingen til barna og foreldrene ved omsorgsovertakelse
 - § 4-28 om at det skal utarbeides en omsorgsplan for barnet.
 - Forskrift om fosterhjem, om antall oppfølgingsbesøk

Avgrensning og metode

Prosjektet omhandler tema som meldingshåndtering, oppfølging hjelpe- og omsorgstiltak, samarbeid og sikring av kompetanse. I tillegg skal vi forsøke å forklare årsakene til økning i antall barn med hjelpetiltak, og disse sakenes alvorlighetsgrad. Hoveddelen av avgrensningen ligger i våre utvalgte kilder til revisjonskriterier.

Vi vurderte å intervju enkelte brukere, men kom frem til at det var bedre å foreta intervjuer med flere aktører i, og utenfor, kommunen. Det er få personer som har tiltak i Bjerkreim kommune slik at det er en viss fare for at en vil kunne identifisere hvem som har sagt hva. Erfaringen vår fra andre prosjekter, er at det kan være vanskelig å få i stand intervjuer med familier som har barneverntiltak, noe som nok ikke er lettere i en liten kommune.

I tillegg til barnevern, skole og barnehage har vi intervjuet kommunelege, helsesøster, leder ved psykisk helse, en representant fra felles undersøkelsesteam i barnevernet, og en representant fra Bufetat.

Vi benytter en rekke kilder for å kunne svare på problemstillingen, og vi foretar en såkalt metodetriangulering av data. Funn i analyser av dokumenter og nøkkeltall testes ut i intervjuer med ansatte i kommunen (for eksempel barnevern, kommunelege, helsestasjon, barnehager og skoler), og enkelte eksterne (Bufetat, PPT og felles undersøkelsesteam).

Datagrunnlag

Tall

- SSBs kostra-statistikk
- Rapportering til Fylkesmannen, funnet i rapporteringsbanken

- Nøkkeltall fra kommunen

Dokumenter

- Ulike presentasjoner (barnehage, skole og kommunestyre)
- Perm med rutiner og retningslinjer
- Retningslinjer BUP-samarbeid
- Informasjon om kommunens helseteam
- Møteplan for Vikeså skole

Kort gjennomgang av fagsystem.

Intervjuer

- **Vi har til sammen intervjuet 9 personer**
 - 7 personer i kommunen, og
 - 2 personer utenfor kommunen

Rogaland Revisjon IKS

Regnskapsrevisjon

Forvaltningsrevisjon

Selskapskontroll

Andre tjenester

Rogaland Revisjon IKS

Løkkeveien 10
4008 Stavanger

Tlf 40 00 52 00
Faks 51 84 47 99

www.rogaland-revisjon.no

.....